

گل و بلبل گزیده دوازده قرن شعر فارسی به زبان آلمانی انتخاب و ترجمه دکتر پوراندخت پیرایش با مقدمه‌ای از دکتر عبدالحسین زرین کوب، چاپ اول ۱۳۷۴، انتشارات فرهنگسرای یسارلی

ادبیات فارسی، مدتها قبل از آنکه نبوغ درخشان گوته با نشر دیوان شرقی غرب (۱۸۱۹) آن را یک منبع الهام جاودانه برای رمانتیسم اروپا سازد، از راه ترجمه گلستان در نزد آلمانی‌زبان‌ها با حسن قبول تلقی شده بود. ترجمه آزاد متن کامل گلستان سعدی - یک مجموعه شعر و نثر با حکایات زیبا و شوق‌انگیز متعلق به قرن سیزدهم میلادی در ایران - به وسیله جهانگرد و ایران‌شناس بسیار مشهور آلمانی - آدام اولناریوس (۱۶۷۱-۱۵۹۹) که در هامبورگ به سال ۱۶۵۴ نشر شد، با اقبال عام مواجه گشت و لااقل در مدت حیات مترجم چند بار دیگر در سالهای ۱۶۶۰، ۱۶۶۳ و ۱۶۷۱ تجدید طبع گردید. این که چند ترجمه آلمانی دیگر هم از همین اثر سعدی در سالهای ۱۷۷۵، ۱۸۲۷، ۱۸۴۸ و ۱۸۵۰ منتشر گردید سابقه آشنایی و علاقه آلمانی‌زبانان را با ادبیات فارسی قابل ملاحظه نشان می‌دهد.

در قرن روشنایی و عهد مقدم بر رمانتیسم نه فقط گوته به شعر فارسی - که مخصوصاً از روی ترجمه‌های فون هامر پررگشتال با آن آشنایی یافته بود - علاقه نشان داد بلکه دوست و مصاحب او شیلر هم نسبت به ادبیات فارسی ناآشنا نماند. از جمله نمایشنامه معروف او به نام توراندوت (=توراندخت) هر چند از یک اثر همانم نوشته کارلوگوتسی ایتالیایی الهام گرفت منشأ واقعی آن اثر، در نزد هر دو نویسنده یک قصه زیبا، از مجموعه منظوم هفت گنبد اثر نظامی گنجوی شاعر ایرانی قرن دوازدهم میلادی بود.

بعد از گوته، ادبیات فارسی برای شاعران عصر رمانتیک اروپا یک منشأ الهام جالب به‌شمار

گل و بسمل

گزیده ۱۲ قرن شاعران ایران

به زبان آلمانی

آثار تبریز

دکتر پروان منت پریش

با همکاری دکتر حسین زین کعب

دکتر پرواندخت پیرایش

می‌آمد. کسانی چون آ. فون کامیسو، آ. فون پلاتن، هاینریش هاینه و فریدریش روکرت مخصوصاً از دیوان شرقی گوته متأثر شدند. قطعه شعر داستان گونه زیبا و مؤثری که هاینه تحت عنوان فردوسی شاعر در مجموعه Romancero درباره فردوسی و پایان غم انگیز حیات او نظم کرده است حاکی از آشنایی عصر و محیط او با شاهنامه و ادبیات فارسی است. آثار فریدریش روکرت شاعر و شرق شناس پرآوازه آلمانی غیر از ترجمه بوستان سعدی و ترجمه رباعیات حافظ، شامل ترجمه تعدادی حکایات زیبا و حکمت آمیز مأخوذ از ادبیات فارسی نیز هست که به نام «حکمت برهمن» در طی شش دفتر به آلمانی درآمده است و اینکه در عصر وی با استقبال قابل ملاحظه‌ای روبه‌رو شده است حاکی از آن است که نمونه‌های شعر فارسی در گذشته غالباً با ذایقه ادبی آلمانی‌زبانها سازگاری داشته است. این نکته هم که فریدریش فن‌بودنشدت شاعر عهد رمانتیک مجموعه‌یی از اشعار شرقی‌گونه خویش را نه به نام خود بلکه به نام میرزا شفیع نشر کرد و با این حال اثرش به قدری مورد استقبال عام واقع شد که هر چند بارها تجدید طبع گردید همچنان با نام ترانه‌های میرزا شفیع شناخته شد و نام شاعر واقعی مورد توجه قرار نگرفت، نمونه‌یی دیگر از توجه و علاقه آلمانی‌زبانان به شعر فارسی محسوبست. بر این چند نام چندین نام درخشان دیگر از شاعران آلمانی‌زبان را می‌توان افزود که شعر یا اندیشه فردوسی، حافظ، نظامی، سعدی و عطار را به آلمان یا تمام اروپا شناسانده‌اند یا که گاه از آثار این شاعران الهام گرفته‌اند و این فرایند هنوز ادامه دارد و از وجود بعضی نقطه‌های اشتراک در نبوغ فلسفی و

GOL-O-BOLBOL

(Rosen und die Nachtigall)

Ausgewählte Gedichte aus zwölf Jahrhunderten übertragen aus dem Persischen

von Purandochi Pirayech

YASSAVOLI

شاعرانه دو ملت حاکی به نظر می رسد.

مجموعه حاضر نیز، که انتخاب دقیق و سنجیده‌یی از مجموع دوازده قرن شعر فارسی است امید است در تحکیم این رشته ارتباط توفیق و تأثیری را که شایسته آن است به دست آورد. این قطعه‌های شاعرانه هر یک در مرتبه و مقام خویش نماینده سبک بیان و در عین حال نشان دهنده ویژگیهای ذوق و فکر شاعران برجسته گذشته ادبیات فارسی است. پوراندهخت پیرایش، سراینده و مترجم آنها، که به خاطر فروتنی نجیبانه خود ادعای شاعری ندارد، در حقیقت دارای ذوق لطیف و طبع و حساسیت شاعرانه قابل ملاحظه‌یی است که در شیوه بیانش البته قابل ردیابی است و دقت و حوصله‌یی در حد وسواس، که وی در انتخاب و کاربرد واژه‌ها و تعبیرات مناسب به کار برده است نکته‌یی است که فقط هر کس با اصل تعبیرها آشنایی داشته باشد می تواند آن را در حد مناسب تقدیر نماید. عنوان گل و بلبل در نام مجموعه هم معرف خوبی از خصوصیات لوازم قسمت عمده‌یی از محتویات آنست. عشق به طبیعت، اندیشه فرصت طلبی، لذت جویی و گرایش به اندیشه‌های وحدت وجودی و عرفانی که در سراسر شعر فارسی موج می زند، در ادبیات فارسی با این عنوان پیوندی غیر قابل تفسیر دارد.